

RIZIKA SPOJENÁ S ÚNIKY OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Sociální sítě aktivně shromažďují, uchovávají a zpracovávají velké množství uživatelských údajů, a to včetně citlivých informací. Uživatelé navíc mezi sebou vyměňují nejen kontaktní údaje, jako jsou telefonní čísla a e-maily, ale také osobní, či dokonce intimní materiály (různé druhy fotografií a videí, sexuální obsah).

Bohužel může dojít k úniku těchto dat z různých důvodů – ať již chybou, či záměrně. Proto je potřeba přemýšlet o tom, jaké informace je, nebo není vhodné sdílet na sociálních sítích (typicky intimní materiály, informace o platební kartě, přístupová hesla, rodná čísla apod.).

ONLINE PODVODY

V posledních letech lze ve většině zemí Evropy sledovat razantní nárůst kybernetické kriminality, což potvrzují i statistiky Policie ČR. Nejčastějším druhem kybernetické kriminality jsou různé druhy **online podvodů**, jejichž cílem je většinou vylákat od uživatelů různými cestami finanční prostředky.

Mezi velmi oblíbené typy online podvodů patří **podvody spojené se seznamováním** (romance scam), **vydírání prostřednictvím intimních materiálů** (sextortion) nebo **podvody spojené s kryptoměnami, nakupováním** či s **m-platbami** (phishing a vishing). Časté jsou rovněž **podvodná reklama, podvodné inzerce, podvodné výhry** apod.

Více informací o nejčastějších online podvodech naleznete pod QR kódem.

KDE HLEDAT POMOC?

LINKA BEZPEČÍ

www.linkabezpeci.cz

ONLINE PORADNA E-BEZPEČÍ

www.napisnam.cz

DĚTSKÉ KRIZOVÉ CENTRUM

www.ditevkrizi.cz

POLICIE ČR

www.policie.cz

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5, Olomouc, 779 00
www.e-bezpeci.cz

RIZIKA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

NENÁVISTNÉ PROJEVY A ONLINE AGRESE

Na sociálních sítích se můžeme setkat s mnoha formami agresivních nenávistných projevů – od jednorázové agrese přes pokročilejší kyberšikanu až po různé druhy nenávistných projevů spadajících do oblasti trestního práva.

Typickým příkladem skupinové agrese v prostředí sociálních sítí je případ online útoků na žáky **ZŠ Plynárenská v Teplicích**. Škola na sociální síti Facebook zveřejnila fotografii žáků 1. třídy, pod kterou se začaly objevovat nenávistné komentáře. Lidé vyhrožovali dětem i pedagogům, protože třídu tvořily romské, vietnamské a arabské děti.

Policie několik komentujících obvinila, **jeden z nejagresivnějších aktérů byl nakonec za své komentáře vybízející k vyplynování školy a další extrémistické projevy potrestán podmíněným trestem odnětí svobody na 16 měsíců**, a to za podněcování nenávisti vůči skupině osob a projevy sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení lidských práv a svobod. Trest postupně potvrdily krajský, Nejvyšší i Ústavní soud, přičemž zdůraznily, že **svoboda projevu má své hranice definované např. Ústavou – Listinou základních lidských práv a svobod**.

Fotografie prvňáčků ze ZŠ Plynárenská v Teplicích. Zdroj: Deník

VLIV SOCIÁLNÍCH SÍTÍ NA DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Sociální sítě mohou mít významný dopad na duševní zdraví svých uživatelů. Tyto platformy často prezentují idealizované obrazy životů jiných lidí, což může u některých uživatelů vyvolat pocity nedostatečnosti a nespokojenosti, **snížovat sebevědomí, zvyšovat úzkost a depresi**. Zároveň je zřejmé, že sociální sítě mohou být **návykové a jejich nadměrné používání může vést k pocitu odtržení od reálného světa a rozvoji závislosti na sociálních médiích**.

NEVHODNÉ VZORY

Ne každá produkce vytvářená online influencery (youtubery, tiktokery, instagramery) je vhodná pro dospívající publikum. Influenceri mohou dětem prezentovat **nežádoucí vzorce chování** (např. krádeže, vloupání, vandalismus, agresivní chování, sebepoškozování, pornografie, propagace nezdravého životního stylu zejména v oblasti stravování apod.), ale také **nevhodné produkty**, neboť influenceri často profitují z reklamy. Nevhodné vzory na sociálních sítích však nenalézají jen děti, tento problém se týká i dospělých.

DEZINFORMACE, HOAXY A FAKE NEWS

Dezinformace, fake news či **konspirace** patří k tématům, která v posledních letech v souvislosti s razantním rozvojem online služeb, sociálních sítí a komunikačních nástrojů všeho druhu zasáhla celý svět.

Dominantním prostředím, kterým se dezinformace šíří, jsou především sociální sítě, webové stránky, online komunikační nástroje (messengery) a e-mailů (tzv. řetězové dopisy). V řadě zemí se tak staly běžným nástrojem **politického boje**, jsou ale šířeny i s cílem získat **finanční prospěch, vliv** či **znevěrohodnit veřejnoprávní média**.

Videohry jako součást dezinformací

V roce 2017 ruské ministerstvo obrany vypustilo do světa zprávy o tom, že armáda USA spolupracuje s Islámským státem. Prostřednictvím svého twitterového účtu ruské ministerstvo zveřejnilo "nezvratné důkazy", které měly dokázat pravdivost tohoto tvrzení. Ve skutečnosti však zveřejnilo záběry z počítačové hry **AC-130 Gunship Simulator**. Ruské ministerstvo sklídilo posměch v médiích celého světa a následně příspěvek smazalo a nahrálo bez obrázku.